

Мирјана Бранковић

ДВЕ ПРИЧЕ

ЗАТВОР

Стојим испред затворске капије, помало празан и дезоријентисан. Гледам око себе, питам се на коју страну да кренем. Још не верујем да сам изашао. Тај податак за сада постоји само у мојој глави. Знам, научио сам тамо унутра, да нема разумевања док цело тело не прихвати и не обради неки податак. И тако, стојим напољу и чекам да се овај податак спусти у мој плексус. Стојим непомично, само повремено окрећем главу на једну или другу страну да проверим да ли има неког, неког ко ће ми потврдити да ово није само моја машта или сан.

Ја сам изашао. Понављам ту реченицу и чекам да она продре у све делове мога тела. Почињем да осећам страх. Не знам шта да радим. Немам циљ. Не знам куда да кренем. Помислим како тамо, унутра, постоји неки ред. Тамо нема много изненађења. Зна се распоред, нема много одговорности, све је већ предодређено. Јутро показује какво ће бити вече, а вече показује каква ће бити ноћ.

И даље стојим укочено. Ништа и нико не долази да ми да неки знак, неки савет.

Нема путоказа. Тамо, унутра, стражари су одређивали шта ћемо радити, како ћемо се понашати, када ћемо устајати, а када ићи на спавање. Одређивали су и казне. Али, и то се могло предвидети. Све је било предвидљиво и извесно. Већина се препуштала овом ритму без размишљања. Неки од нас покушавали су да пронађу смисао у ономе што нам се дешавало. Понешто смо и разумели и понекад смо знали

како да се заштитимо од суровијих казни. Држали смо се заједно колико смо могли и то нам је давало наду да ћемо се одржати у животу. Она већа нада, да ће неко од нас изаћи, била је слаба. То се дешавало ретко. Овај затвор није лако пуштао своје становнике напоље. Чак ни стражари нису могли да изађу. Овде су сви били осуђеници.

И даље стојим и чекам. Тело се већ буни против укочености, али ја не смем да се покренем. Заправо, осећам да једва дишем и да почињем да дрхтим. Шта ако пропустим ову шансу и не одем на време? Морам да се покренем, да одем из затворског видокруга иначе ме могу вратити унутра.

Гледам у небо. Пространо је, светло и благо. Боже, мислим, ако си ми већ помогао да изађем, учини ми још једну услугу и помози ми да кренем, да направим бар први корак. Враћам поглед на пут. Изгледа исто као и малопре. Секунде пролазе.

Изаз, размишљам, где је излаз? Хвата ме нервоза. Почињем да се питам да ли је стварно био успех изаћи из затвора. Јер, ево ме сада ван њега, али и даље не видим излаз. Помишљам на Хамлетову реченицу: Oh God, I could be bounded in a nutshell and count my self a king of infinite space... ¹

Ја бих могао да кажем за себе управо супротно – Боже, напoкoн сам слoбoдaн, a и даље се осећам као затвореник.

Диши, диши, говорим себи, „осети ваздух како ти улази у нос, у грло, како се спушта у плућа. Грудни кош се подиже и спушта, ваздух циркулише кроз дисајне путеве. Хвата ме блага вртоглавица. Склапам очи и сав се претварам у тај ваздух који пролази кроз мене. Осећам како се везује за крв која тече кроз моје тело, долази ми до мозга и ствара ми још већу вртоглавицу.

Срушићу се, помислим, срушићу се овде, двадесет метара од затворске капије и никада нећу успети да одмакнем од ње и искористим ову шансу. Превише слободе одједном, као и превише хране одједном, може да разболи човека.

Добро, кажем себи, ако је тако, онда ћу да је уживам постепено. Нећу да одем предалеко и удаљаваћу се у етапама. Почињем полако да се смирујем. Тело се опушта и ноге се покрећу и праве први корак,

¹ „Боже, могао бих бити затворен у ораховој љусци, а себе сматрати краљем бесконачног простора”

па други, онда још један и... Кренуо сам. Није ми битно у ком правцу идем. Десно или лево, свеједно је. Сваки правац је добар док ми је затвор у видокругу.

СТАРИЦА

Гледам кроз шпијунку на вратима у старицу која ме моли да јој отворим да ме нешто упита. Тренутак зебње ме обузима. Ипак, одлучујем да јој отворим врата и већ унапред знам да ће нешто тражити од мене.

У питању су, дакле, старе ствари, помислим слушајући је.

Кажем јој да сачека док погледам да ли нешто имам, присећајући се кесе са половним стварима коју сам, недавно, спремила баш за овакве ситуације. За инат, кесу не могу да пронађем и одлучујем да старици дам нешто новца.

Отварам врата поново и кажем јој да сам, на жалост, ствари већ дала и да могу да јој дам само мало новца. Она ми одговара да би прихватила новац. Стављам јој неколико новчаница у руку и, са запрепашћењем, гледам како се седа глава сагиње да пољуби моју руку, благосиљајући ме.

Збуњена сам и на граници да заплачем. Брзо затварам врата схватајући да је сва величина, у том тренутку, била на њеној страни.